

Výtažek z knihy:

KARATEDÓ
Má životní cesta

Gichin Funakoši

DŮLEŽITÉ BODY

Šest pravidel

Jistě nejlepší cestou jak porozumět karatedó není pouze cvičení kat, ale také porozumění smyslu obsaženému v každé katě. Přestože jsem se již zabýval katami v určitém rozsahu v *Karatedó Kjóhan* (které nejsou předmětem této knihy), rád bych se zde také zmínil pouze o šesti pravidlech. (Ačkoliv mistr Funakoši hovoří o „šesti“ pravidlech, pravidlo číslo tři nevysvětlitelně chybí.)

1. Při cvičení musíte být smrtelně vážní. Když to říkám, nemyslím tím, že byste měli být horliví nebo umírnění v horlivosti. Míním tím, že váš protivník musí být vždy přítomen ve vaší mysli, ať sedíte nebo chodíte nebo zvedáte paže. Když v boji udeříte karatistickým úderem, není pochyb o tom, že jeden úder všechno rozhodne. Jestliže uděláte chybu, budete ten, kdo selže. Musíte být vždy připraveni na takovouto eventualitu.

Můžete cvičit po dlouhý, dlouhý čas, ale jestliže jen pohybujete rukama a nohama skáчете nahoru a dolů jako loutka, pak se učení karate příliš neliší od učení tance. Nikdy nedosáhnete jádra věci, nepochopíte pravou podstatu karatedó.

Být smrtelně vážný není podstatné jen pro pokračovatele karatedó, je to stejně důležité v běžném životě každého, protože život sám je boj o přežití. Kdokoli je uspokojený tak, že předpokládá, že po selhání bude mít další příležitost, bude zřídka v životě velmi úspěšný.

2. Trénujte jak srdcem, tak i duší a netrapte se teorií. Velmi často má člověk, jemuž chybí tato základní kvalita smrtelné vážnosti, své útočiště v teorii. Jako příklad – člověk cvičil určitou katu pár měsíců a potom říká s unaveným povzdechem: „Je lhostejné, jak tvrdě trénuji, tuto katu nemohu zvládnout. Co mám udělat?“ – Pár měsíců! Jak může zvládnout katu za pár měsíců?

Kibadači (jezdecký postoj) například vypadá velmi snadno, ale ve skutečnosti jej nikdo nemůže ovládnout, dokonce i kdyby cvičil každý den po celý rok, dokud jeho nohy neztěžknou jako olovo. Jaký nesmysl potom je, když si člověk stěžuje, že po pár měsících praxe není schopen zvládnout katu?

Právě cvičení se neprovádí slovy, ale celým tělem. Ostatní už zvládli katu, kterou cvičíte. Proč toho nejste schopen vy? Je s vámi něco v nepořádku? Toto jsou otázky, které si musíte klást, potom musíte trénovat, dokud nezapadnete vyčerpáním a pak musíte brzy pokračovat a dodržovat stejně přísný režim. Co se naučíte nasloucháním slovům jiných, velmi rychle zapomenete, ale co se naučíte celým tělem, budete si pamatovat po zbytek života.

Karatedó se skládá z velkého počtu kat a základních dovedností a technik, které žádná lidská bytost není schopna přijmout v krátkém čase. Pokud jste nadto neporozuměli smyslu každé techniky, nikdy si nebudete schopni zapamatovat, bez ohledu na to, jak často cvičíte, všechny různé dovednosti a techniky. Všechny se spolu prolínají a jestliže každé zcela neporozumíte, v dlouhém úseku selžete.

Ale jakmile jste kompletně ovládli určitou techniku, uvědomíte si její úzký vztah k jiným technikám. Jinými slovy, porozumíte, že všech více než dvacet kat lze shrnout pouze na několik základních. Proto, jestliže se stanete mistrem jedné katy, brzy porozumíte všem ostatním pouze tím, že je budete sledovat, když jsou prováděny, nebo když se je budete učit při instruktáži.

Budu zde vyprávět starý příběh, který, jak se domnívám, dobře dokresluje můj názor. Týká se velmi známého recitátora balad, jenž měl velmi přísného učitele, když se toto umění v mládí učil. Den po dni, týden po týdnu, měsíc po měsíci, ve skutečnosti rok po roce recitoval mladý muž stále stejnou pasáž z *Taikóki* („příběh o Tojotomi Hidejošim“) aniž by směl pokračovat jakkoliv dále.

Nakonec byl mladík – přemožený zoufalstvím (jestliže si vzpomínám správně) – předurčen, aby se stal slavným mistrem Košidži. Utrvzoval se, že se nehodí na toto zaměstnání. Jednou v noci utekl z domu svého mistra a zamířil do šógunova hlavního města Edo a pátral po jiném povolání.

Když šel po cestě Tokaido, zastavil se Košidži jedné noci v hostinci v prefektuře Šizuoka, kde se jako naštěstí konala každý večer soutěž v recitaci. Protože neměl co ztratit, zúčastnil se Košidži soutěže a přednášel samozřejmě pasáž, kterou tak dobře znal z *Taikóki*. Poté, co skončil svou recitaci, sponzor soutěže obdivem vykřikl: „To bylo jedinečné! Řekněte mi, kdo jste, protože jsem si jist, že jste velmi slavný mistr.“

Mladý Košidži byl potěšen, ale současně poněkud v rozpacích nad těmito slovy ocenění musel přiznat, že je pouhý začátečník. Jeho užaslý posluchač odpověděl: „Stěží tomu mohu uvěřit. Dnes večer jste se ukázal jako slavný mistr. Pod kým tedy studujete?“

Potom Košidži prozradil příběh, jak utekl pryč, protože jeho mistr byl tak náročný.

„Ach, jak hroznou chybu jste udělal!“ volal sponzor. „Bylo to vynikající, protože váš učitel byl tak přísný. Dnes večer jste byl schopen báječně recitovat, ačkoliv jste studoval jen několik let. Pokud přijmete mou radu, půjdete ihned zpět k vašemu učiteli, omluvíte se mu a poprosíte ho, aby se znovu ujal vašeho vyučování.“

Mladý Košidži to udělal a než zemřel, stal se nejslavnějším mistrem své doby. Nevyprávím ovšem tento příběh proto, abych inspiroval recitátory balad, ani ne dokonce možné pokračovatele karatedó. Vyprávím jej proto, že jako lekce z mnoha příběhů, které mohou a nemusí mít svůj základ ve skutečných událostech, je použitelný v samotném životě.

4. Vyhnete se domýšlivosti a dogmatismu. Člověk, který se nahlas chvástá nebo pyšně kráčí po ulici, jako by mu patřila, nikdy nezíská skutečnou úctu, dokonce i kdyby byl v karate nebo v jiném bojovém umění skutečně velmi

zdatný. Je dokonce ještě absurdnější slyšet člověka, který se povyšuje, ačkoli nic neumí. V karate je to obvykle začátečník, který nemůže odolat pokušení, aby se nepochlubil nebo neukázal. Tím zneuctí nejen sebe, ale také jím zvolené umění.

5. Pokuste se vidět se takový, jaký opravdu jste a pokuste se přijmout to, co je záslužné v práci ostatních. Jako karatista budete samozřejmě často sledovat cvičení ostatních. Když to děláte a když vidíte silné stránky v jejich provedení, pokuste se je začlenit do své vlastní techniky. Současně – jestliže se zdá, že cvičenec, jehož sledujete, cvičí hůře, než jak nejlépe dovede – ptejte se sám sebe, zdali i vy při cvičení nepolevujete. Každý z nás má dobré a špatné vlastnosti; moudrý muž se snaží napodobit dobro, které sleduje u ostatních, a vyhnout se zlu.

6. Dodržujte jak ve veřejném, tak i v soukromém denním životě pravidla etikety. Toto je princip, který je nutno přísně dodržovat. V bojových uměních nejvíce a zvláště v karatedó velmi mnoho nováčků nevyhnutelně vykáže veliký pokrok, až se nakonec někteří mohou stát lepšími karatisty, než jejich učitelé. Až příliš často slyším, že učitel mluví o cvičencích jako o *ošiego* (žák) nebo *montei* (následovník) nebo *deši* (student) nebo *kohai* (mladší). Cítím, že bychom se měli těmito termíny vyhýbat, protože může přijít čas, kdy cvičenec svého instruktora předhoní. Instruktor mimoto při používání těchto výrazů riskuje samolibost, nebezpečí zapomenutí, že jednoho dne mladý muž, o kterém mluví poněkud zlehčeně, nejen že ho dohoní, ale i předstihne – v umění karate nebo v jiných oblastech lidského života.

Známy příběh o želvě a zajíci lze aplikovat nejen na děti. Často říkám svým kolegům, že nikdo nemůže v karatedó dosáhnout dokonalosti, dokud konečně nepřijde na to, že karatedó je nade všechno ostatní víra, cesta života.

Když se člověk dává do podnikání, vroucně si přeje, aby v něm dosáhl úspěchu. Nadto ví, že potřebuje pomoc ostatních. Úspěchu nelze dosáhnout osamoceně. V karatedó rozšířením pomoci na ostatní a jejím přijímáním od ostatních člověk získává schopnost pozvednout toto umění na víru. Zatímco zdokonalí tělo a duši, dostane se konečně k poznání pravého významu karatedó.

Rád bych se domníval, že se mýlím, ale obávám se, že ne, protože až příliš často slyším mladé cvičence karate používat takové výrazy jako *džicurjokugata* („muž skutečných schopností“) nebo *sentógata* („muž bitvy“) nebo *džissengata* („muž skutečného boje“). Tyto názvy jsou absurdně dětské a prozrazují propastnou neznalost smyslu karatedó.

Nicméně s tím, jak karatedó vede ke zdokonalení jak mysli, ale stejně tak i těla, výrazy, které zdůrazňují pouze tělesnou sílu, by se s ním nikdy neměly spojovat. Jeden z buddhistických svatých, Ničiren, příhodně řekl, že každý, kdo studuje sútry, by je měl číst nejen očima, ale také svou duší. Toto je pro cvičence karatedó dokonalé připomenutí podstaty, kterou by měl mít každý na zřeteli.